

Jaarverslag over 2018

Het bestuur

Het bestuur bestaat uit:

de voorzitter: Henk Leever

de secretaris: Sonja Grooters

de penningmeester: Ben Stegeman

commissaris: Marjon Hoen (PR)

Afgelopen jaar heeft het bestuur 6 maal vergaderd.

Leden

Op 31-12-2018 had de vogelwerkgroep 200 leden. (+ 13)

Op 31-12-2018 had de vogelwerkgroep 16 gezinsleden. (+1)

Op 31-12-2018 had de vogelwerkgroep 134 donateurs. (-11)

Op 31-12-2018 had de vogelwerkgroep 2 jeugdleden. (+0)

Projectgroepen

Vogelwerkgroep Berkelland voert verschillende projecten uit. Leden van de vogelwerkgroep maken deel uit van een of meerdere projectgroepen. Elke projectgroepen heeft een coördinator. Deze zorgt ervoor dat men contact houdt met elkaar, belegt bijeenkomsten en zorgt dat er verslag wordt gedaan.

Grote gele kwikstaart- coördinator Hans Grooters

1 territorium in Neede, 2 in Eibergen, Ruurlo en Borculo onbekend

Oeverzwaluwen – Alex Visser

In 2018 hebben we in de oeverzwaluwwand op 't Noasman in Beltrum, ± 45 nestgangen geteld die werden aangevlogen. Na de terugval van 60 st. (2016) naar 35 in 2017, is dit weer een mooie opsteker. Eind oktober is er aan de gehele wand en de achterliggende zandbult door de werkgroep weer onderhoud gepleegd. Op het boerenerf aan de Hoonesweg in Eibergen is vorig jaar het aantal gestegen naar 24 nestgangen (9 in 2017).

IJsvogels – Alex Visser

Het aantal waarnemingen van IJsvogels in de gehele gemeente, liet in 2018 weer een stijgende lijn zien. Dit na een flinke daling in 2017.

Van de ijsvogelwanden (postcodeloterij) in Neede zijn in 2018 door twee mensen, opnieuw een drietal wandjes geheel gerenoveerd. De oude opbouw is verwijderd en daarna is de wand bijna van onderaf weer opgebouwd. In 2018 hebben daar helaas geen ijsvogels gebroed. We hopen dat in 2019 een paar van deze wandjes bezet gaan worden.

Jeugd- coördinatoren Marina Stap en Henk Leever

In 2018 zijn er via Vogelbescherming 4 verrekijkers aangeschaft, die geschikt zijn voor jeugdige kijkers. We proberen hiermee zowel jeugd als ook volwassenen op weg te helpen om goed naar vogels te kunnen kijken. Een goede en handige kijkers is daarbij een

voorwaarde en ze kunnen ook bij andere excursies ingezet worden. Belangstelling van de jeugd is nog steeds zeer beperkt.

Bij alle basisscholen in Berkelland zijn de folders voor de nationale tuinvogeltelling uitgedeeld. Tenminste twee scholen hebben ook daadwerkelijk geteld.

Inventarisaties

In 2018 zijn de waterwildtellingen/midwintertellingen uitgevoerd langs de Berkel Loobrug-Avinkstuw, de Berkel Loobrug - Duitse grens, Ramsbeek Duitse grens- Berkel grote stuw en de bypass van de zandvang tot de Ramsbeek, Camping de Fontein, Oldenkotse plassen, en Zwolse Leemputten

Buursebeek: Den Blanken - Rietmolen + stukje Elspeet, Schipbeek: Twentekanaal - Den Blanken, Koningsbeek, Elsmansgoot, Bolksbeek: Berkel – Noordijk, Gem.Neede: Noordijkerveld

Slinge, brug Zwolle tot houtzagerij Kolkman Ruurloseweg en de 2de van hier tot aan de brug bij Nieuwenhuis, Waterdijk Beltrum

Berkel van Stuw Haarlo tot gemeente grens, Hambroekplassen, Slinge van Waterdijk tot Berkel, Leerinkbeek, Bolksbeek

Daarnaast zijn in de volgende gebieden BMP tellingen uitgevoerd: Needse Achterveld, Teeselinkven, omgeving Beekvliet in samenwerking met vogelwerkgroep West Achterhoek (Lochem), omgeving Ruurlo en Haarloseveld/Olden Eibergen, Lage Scheiddijk, Leerinkbeek.

De voorjaarsrektellingen zijn uitgevoerd aan de Havelandweg, Eibergen.

De herfsttrektellingen zijn uitgevoerd aan de Havelandweg, Eibergen en Kaapdijk, Ruurlo.

De kolonies van roeken en reigers zijn geteld in Borculo, Beltrum, Haarlo en Neede.

De volgende PTT tellingen zijn uitgevoerd: Route West Eibergen, Route Oost Eibergen, Route West Neede, Route Noord/Oost Neede, Rondje Neede, Borculo Dijkhoek/Leostichting, Rietmolen Noord, Groenlo, Route Hambroek, Borculo Beekvliet, Batsdijk Ruurlo

De volgende MUS tellingen zijn uitgevoerd: Rietmolen, Oost Eibergen (postcode 7152), Haarlo, Borculo, Neede, Geesteren.

Slaapplaatstellingen Grote Zilverreiger/Aalscholver: Hambroek Borculo

Aan de Nationale Birdwatchday is meegedaan vanaf de Havelandweg, Eibergen.

Op 26 mei is de 17 uurstelling uitgevoerd in Neede/Eibergen.

Teljaar	Exemplaren	teluren	Aantal dagen	Aantal soorten
2013	80.097	113.03	38	80
2014	210.414	103.30	33	79
2015	81.306	138.25	45	84
2016	115.379	122.02	43	91
2017	112.206	113.28	39	85
2018	444.389	129:12	44	92

Dit jaar mochten we twee nieuwe trektellers verwelkomen, Floris Kouters en Bart ter Beek.

Dit jaar zijn er veel uren gemaakt op de trektelpost en er is een recordaantal aan vogels geteld. Dit komt met name door de vele spreeuwen die we hebben gezien. **(239413)** Er vlogen op sommige momenten zoveel spreeuwen dat we eigenlijk geen benul hadden hoeveel het er waren. Vanaf Duitsland tot in Eibergen konden we ze zien vliegen. Soms kwamen er wel drie van deze grote groepen achter elkaar over. Het betrof linten van vier/vijf kilometer lang en tientallen meters breed. We hebben meerdere dagen deze zeer grote groepen spreeuwen gezien, daardoor ontstond de discussie of het nu echte trek of foerageertrek was. Op 27 oktober hebben het maximale aantal van 100.123 spreeuwen geschat.

Van andere trektelposten kregen we opmerkingen over deze grote aantallen omdat dit niet voorkwam in het oosten van het land. 20.000 spreeuwen was namelijk het maximum. Na 27 oktober was het echter over met de massale trek van de spreeuw. Daarmee kunnen we stellen dat het echte trek is geweest en geen foerageertrek. Later hoorden we dat er in het Lankheet duizenden spreeuwen hebben overnacht.

Ook de houtduiven trek was dit jaar om van te smullen, 163.460 in totaal en op 19 oktober 63.780 stuks.

De Euro Bird Watching Day (19 Oktober) was dit jaar zeer succesvol met een recordaantal buizerd, nl. 325. Zie verslag Floris, Zwaalfje.

Er zijn dit jaar heel veel dag records gesneuveld.

Datum	soort	aantal
31 maart	Brandgans	6
1 september	Kleine plevier	1
2 september	Europese Kanarie	1 (lifer)
2 september	Oeverzwaluw	101
8 september	Huiszwaluw	124
8 september	Boomvalk	4
9 september	Huiszwaluw	121 (2 ^{de} plek)
9 september	Fitis	5
22 september	Putter	18
1 oktober	Taigarietgans	1 (lifer)
6 oktober	Slechtvalk	2
6 oktober	Aalscholver	528
6 oktober	Raaf	1(lifer)
8 oktober	Knobbelzwaan	4 (gedeelde eerste plek)
12 oktober	Grote pieper	1 (gedeelde eerste plek)
14 oktober	Klapekster	1 (gedeelde eerste plek)
14 oktober	spreeuw	72.114 (2 ^{de} plek)

14 oktober	Merel	55
19 oktober	Buizerd	325
19 oktober	Houtduif	63.780
21 oktober	Sperwer	22 (gedeelde eerste plek)
27 oktober	Spreeuw	100.123
28 oktober	Houtduif	48.158 (2 ^{de} plek)
28 oktober	Krakeend	14 (lifer)
2 november	Goudplevier	14 (gedeelde eerste plek)
9 november	IJsgors	1 (gedeelde eerste plek)
16 november	Barmsijs (onbekend)	21
18 november	Waterpieper	2

Nestkasten- coördinator Harry Overbeek

Wat een extreem warme zomer; voor de natuur niet altijd even leuk..!!

Wèl fijn dat we steeds zonder regenjas op pad konden gaan om nestkastjes te controleren. Echter de vogels hadden het hier en daar wel moeilijk om hun jongen groot te krijgen omdat het half mei al behoorlijk warm was en daardoor minder voedselaanbod. Totaal dit jaar plm. 13% minder jongen uitgevlogen t.o.v. vorig jaar; vooral de Bonte Vliegenvangers (B.vl.V) hadden het moeilijk omdat ze een paar weken later jongen krijgen dan de mezen en daardoor méér last hadden van het warme weer.

Totaal dit jaar 292 NK gecontroleerd waarvan 270 bezet; bezettingsperc. 92% (2017: 90). De verdeling: 120 Koolmezen (44%), 59 Pimpelmezen (22%), 77 Bonte Vliegenvangers (8%), 16 Boomklevers (6%) en weer 1 Glanskopmees. Soorten zijn in aantal ongeveer gelijk aan vorig jaar maar de broedresultaten van de B.vl.V. waren dit jaar bij ons dramatisch: 475 eieren gelegd en slechts 290 jongen uitgevlogen (61%); vorig jaar nog 447 jongen uitgevlogen (93%)!

Oorzaken: in het Wolinkbos zijn dit jaar bijna alle broedsels in ei-stadium mislukt omdat de nestkastjes steeds van de bomen waren gevallen...vandalisme en/of predatie, we weten het niet zeker! In bos Fokkink zijn 9 van de 10 broedsels-B.vl.V. mislukt; bijna allemaal meteen nadat de jongen waren uitgekomen; héél frustrerend en jammer! Toeval of toch te weinig/verkeerd voedsel misschien?!

De Boomklevers hadden een uitstekend jaar: 16 broedsels met 104 uitgevlogen jongen (2017: 55)!!! De Kool- en Pimpelmezen hadden half April al volop eieren en konden blijkbaar nog wèl voldoende voedsel vinden voor hun jongen. De totale gemiddelde nestgrootte was dit jaar met 8,5 eieren iets lager dan vorig jaar (8,8).

Van de totaal 2325 (2655) gelegde eieren zijn er dit jaar 1780 (2129) jongen uitgevlogen: 77% (80)). Ook dit jaar zijn er wel hier en daar broedsels mislukt in zowel ei- als jongen-stadium maar dat zal altijd blijven.

Alle broedresultaten zijn weer digitaal ingevoerd in het nestkastenprogramma van de SOVON. Weer een prachtig resultaat: 1780 jonge vogels uit onze nestkasten gevlogen maar helaas 350 minder dan vorig jaar (-/- 13%) Hopelijk volgend jaar herstel en weer "rust" in het Wolinkbos!

Iedereen bedankt voor de controles en het digitaal verwerken van de resultaten.

Het totale jaaroverzicht 2018, gespecificeerd per gecontroleerd gebied, kunt u op de website downloaden.

Het historisch overzicht is ook op de site te downloaden

Patrijs- coördinator Henk Leevers

In 2018 heeft het project Patrijs van de Vogelwerkgroep een enorme vaart gekregen mede door de Provincie Gelderland. Er is geld beschikbaar gesteld voor o.a. weidevogels en akkervogels, waaronder de Patrijs. De uitvoering kwam in handen te liggen van Landschapsbeheer Gelderland en samen met lokale verenigingen is geprobeerd om in diverse gemeenten in Gelderland tellingen te organiseren. Ruim 50 tellers hebben eind februari via SOVON een praktijkles kregen van Frank Majoor in Olden Eibergen. In 2018 is door initiatief van Stichting Gelders Landschapsbeheer samen met de VWG 2/3 van Berkelland onderzocht op voorkomen van de patrijs. In totaal zijn er ca 30 broedparen vastgesteld en met gericht landschapsbeheer wordt geprobeerd om de patrijs een beter biotoop te bieden. Daarmee kunnen we wellicht de patrijs als broedvogel behouden. Een uitgebreid verslag is te lezen in het Zwaalfje van 2018.

Roofvogels- Cees van Beinum

In 2018 heeft de projectgroep met grote inspanning getracht alle Sperwers in Berkelland te inventariseren. Hoewel niet overal even intensief kan toch als resultaat het volgende gezegd worden:

Gevonden broedlocaties 20; daarvan waren er 9 succesvol en 11 mislukt. Het totale aantal Sperwers in Berkelland wordt geschat op ongeveer 30 paren. Opvallend is het grote aantal mislukkingen.

De overige roofvogels lieten geen noemenswaardige schommelingen zien. Bruine Kiekendief en Rode Wouw werden wel gezien, maar niet broedend vastgesteld.

Komend seizoen besteden we opnieuw aandacht aan de Sperwer en starten we de inventarisatie van de Torenvalk.

Uilen en torenvalken- coördinator Anton Meenink, Henk Lammers, Kees Vredeveld, Peter te Morsche

2018: een mager uilen en een redelijk valkenjaar!

In het afgelopen jaar hebben we ons bezig gehouden met het controleren van de nestkasten en deze waar nodig te vervangen door Steenmarterbestendige kasten. Ook hebben we een aantal kasten bijgeplaatst op kansrijke locaties.

Het uilenjaar 2018 was over het algemeen mager te noemen, bij de Bosuil is er maar 1 jong minder geringd dan in 2017 maar het aantal uitgevlogen jongen per kast was beduidend minder. De Kerkuil had veel minder kasten bezet dan in 2017 maar het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen was weer iets hoger. Ook de Steenuil had in 2018 veel minder bewoonde kasten maar ook minder mislukte broedsels. In totaal komen we dus in 2018 uit op 500 uitgevlogen uilen. In 2017 vlogen er 526 jonge uilen uit en in 2016 zelfs 662! Een mager uilenjaar dus!

Bij de Torenvalken zijn er dit jaar uit 14 gecontroleerde nestkasten 61 jongen uitgevlogen. Dit was in 2017 slechts 36, toen werden er echter ook 6 kasten minder gecontroleerd.

In 2019 willen we ons nog meer gaan bezig houden met de Torenvalk en dus ook proberen om meer Torenvalkkasten te controleren en jonge vogels te ringen. Ook proberen we meer Kerkuilenkasten te voorzien van camera's t.b.v. controle en

nog meer bescherming te bieden tegen predatie door de Steenmarter bij de Steenuilen en Bosuilen.

Weidevogels – coördinator Gerrit Stomps

De eerste leg van de Kievit gaf een betere uitkomst dan voorgaande jaren en er zijn meer kuikens vliegvlug. Dit jaar zijn voor het eerst geen Grutto's waargenomen in het Berkeldal bij Eibergen, wel in het gebied Stokkersbrug. Over het algemeen hebben we meer jongen vliegvlug gezien dan voorgaande jaren, zowel bij Grutto als de Wulp. Ook voor de Kievit een beter jaar met betere uitkomsten van de 2e/3e legsel.

Vogels zijn tijdens de droge periode vertrokken uit Berkelland (richting nattere gebieden, maar na de eerste regenbuien kwamen met name de Kieviten terug naar hun geboortestreek.

Het Drone experiment is nog niet helemaal gelukt, de afstelling van de apparatuur en analyse werkte nog niet helemaal. Het aantal gevonden nesten van de grutto en tureluur is gelijk gebleven met vorig jaar, het aantal wulpennesten is in de loop der jaren ook vrij constant, evenals bij de scholekster. De aantallen kievitsnesten neemt wel af.

Alles met elkaar is het seizoen 2018 redelijk succesvol verlopen, er zijn uiteindelijk meer jongen vliegvlug geworden. Het aantal nesten dat uitgekomen is, ligt hoger dan voorgaande jaren, nu op 57% van de gevonden nesten. Het minder betreden van terreinen en het laten staan van grote stukken gras tijdens het maaien lijkt zijn vruchten af te werpen.

Voor volgend jaar hebben we met verschillende boeren en omwonenden overleg gehad om nog meer maatregelen te nemen voor de weidevogels. Ook is er gevraagd voor verbetering van het biotoop voor weidevogels. Er zijn al wat afspraken gemaakt, waarvoor ook budget is voor inrichting en subsidie voor het beheer voor 3 jaar. Concreet betekent, dat er 2 plas-dras gebieden worden gerealiseerd en verschillende percelen met uitgestelde maaidata worden vastgelegd, zodat vogels zich daar gaan vestigen en predatoren als vos, steenmarters en bunzings minder in deze gebieden zullen komen. Daar omheen worden percelen met uitgestelde maaidata en kruidenrijke stroken aangelegd. De vogels kunnen dan rustig broeden en de kuikens kunnen daarna in de kruidenrijke stroken voedsel vinden.

Alles bij elkaar zien we door juiste samenwerking meer toekomstperspectief voor de weidevogels in enkele gebieden.

Zwaluwen – coördinator Henny Waanders

Ook in 2018 zijn in alle 39 telgebieden in Berkelland de aantallen broedpaartjes voor de boerenzwaluw en de huiszwaluw geteld. Hoewel in het begin van het seizoen de aantallen hoger leken, was er helaas na alles opgeteld te hebben, toch een kleine teruggang te zien.

Bij de boerenzwaluwen was het totaal voor Berkelland 3505, een teruggang van 120 paartjes, ofwel een min van 3,3 %. Alleen in Ruurlo was een kleine toename, in de andere gebieden een kleine afname.

Bij de huiszwaluwen was het totaal 1229, een afname van 21, of een min van 1,7 %. Dus helaas geen herhaling van 2017 toen we een toename zagen van 6 %. Opvallend was dat de bezettingsgraad van de kunstnesten duidelijk hoger was. De afname kwam dan ook geheel door minder natuurlijke nesten. Op een aantal boerenerven zien we dat bij de asbest

saneringen, ook de dakranden worden vernieuwd. Zo zagen we enkele adressen met duidelijk minder nesten, en een duidelijke toename van nesten bij de burens.

Ook in 2018 zijn er weer jonge boerenzwaluwen geringd, en is van die nesten precies bijgehouden hoeveel jongen per broedpaartje uitgevlogen zijn. Dit was voor 2018 vrijwel gelijk aan 2017, ongeveer 6 jongen per broedpaartje. Meestal waren er twee broedsels van elk paartje.

Gemeente Berkelland

Contactpersoon met gemeente is Henk Leever.

Beleids- bestuurszaken

De vogelwerkgroep houdt tenminste een openbare lezing, dus toegankelijk voor leden, donateurs en belangstellenden. Ledenavonden zijn alleen toegankelijk voor leden en eventueel voor introducees.

Bestaande donateurs kunnen donateur blijven, maar kunnen hun donateurschap ook omzetten naar een lidmaatschap. Sinds 1-1-2018 kan men alleen lid worden.

Vogelwerkgroep Zutphen heeft beroep aangetekend tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland. Met dit besluit is goedkeuring verleend aan het Faunabeheerplan Jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023. Vogelwerkgroep Berkelland onderschrijft dit bezwaar. Hierover is op 1-2-2018 bij de rechtbank een zitting geweest. Ook Faunabescherming Nederland had een beroepschrift ingediend.

Het beroepschrift van Vogelwerkgroep Zutphen was met name gericht op de vrijstellingssoorten roek, spreeuw en zomerbrandgans.

Aan de orde kwam de vraag of het bestreden besluit een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de AVB waartegen (bezwaar) en beroep open staat.

Daarnaast zijn de bezwaren besproken.

Henk L is bij deze zitting aanwezig geweest. De rechtbank acht zich echter niet bevoegd. VWG Zutphen overlegt nog met advocaat en informeert wat faunabeheer NL zal doen. VWG Berkelland heeft hierop geen verdere actie ondernomen.

In verband met de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AGV) hebben we vastgelegd hoe de privacy van leden en donateurs van Vogelwerkgroep Berkelland wordt gewaarborgd. Alle leden zijn hierover via de mail geïnformeerd en dit is te lezen op de website: informatie: algemene verordening gegevensbescherming. Het aanmeldformulier voor nieuwe leden is gewijzigd. Tevens is aan alle mensen die op de site vermeld staan, gevraagd een AVG formulier in te vullen. De huidige actieve leden wordt ook gevraagd een AVG formulier in te vullen, met name ivm toestemming van publicaties van foto's.

Voor onze website is een SSL certificaat aangevraagd. SSL staat voor Secure Sockets Layer wat betekent dat er een beveiligde laag geplaatst wordt tussen een server en een internet browser waardoor de gegevens beveiligd worden.

De donateursavond die altijd in het najaar werd gehouden laten we nu plaatsvinden in het voorjaar. Omdat er geen donateurs meer aangemeld kunnen worden, is dit een algemene informatieavond voor leden en niet-leden.

Marjon neemt de tot stand koming van het Zwaalfje in zijn geheel op zich. Het is een hele tijdsinvestering om het Zwaalfje twee keer per jaar geheel zelfstandig uit te brengen. Ze krijgt hiervoor een kleine vergoeding.

Het bestuur bestaat momenteel uit 4 personen. Het bestuur ziet graag een vijfde persoon aanschuiven, met name om het contact met de projectgroepen te onderhouden.

Eigendommen/aanschaf materialen

Op de website is vermeld welke eigendommen de Vogelwerkgroep in zijn bezit heeft (blijvende materialen).

Overige activiteiten

- Twee keer per jaar geeft de vogelwerkgroep een blad uit: 't Zwaalfje. Daarin zijn verslagen van de ondernomen activiteiten te lezen, maar ook andere verslagen op vogelgebied zijn welkom.
- 3 januari nieuwjaarsbijeenkomst
- 14 januari jeugdactiviteit: watervogels
- 10 februari excursie Deltagebied Zuid Holland
- 12 maart informatieavond voor nieuwe vrijwilligers
- 19 maart algemene ledenvergadering
- 15 april excursie korhoenders
- 22 april jeugdexcursie Zwillbrock
- 5/6 mei Lenteweekend
- 8 mei ledenavond
- 13 mei publieksexcursie
- 19 mei excursie Eempolder
- 26 mei 24 uurstelling
- 3 juni jeugdactiviteit Kruidenhof Eibergen
- 24 juni kraam bloembinderij Geesteren
- 30 juni kraam Kronenkamp
- 19 augustus excursie Lauwersmeer
- 19 tm 23 september meerdaagse excursie Falsterbo
- 6 oktober Euro Birdwatch
- 8 oktober ledenavond
- 12 nov coördinatorenavond
- 26 november ledenavond
- 27 december excursie Oostvaardersplassen

Mail

Alle leden worden via de mail op de hoogte gehouden van komende vergaderingen, ledenavonden, excursies en presentaties.

Tevens worden algemene nieuwsbrieven van SOVON en Vogelbescherming doorgestuurd naar alle leden.

PR

Vogelwerkgroep Berkelland heeft een website: www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Ook heeft de vogelwerkgroep een eigen e-mail adres: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Deze mail komt bij de secretaris binnen.

De site wordt regelmatig bezocht. Ook kwamen er via e-mail verschillende vragen binnen.

Daarnaast heeft de vogelwerkgroep een face-book pagina. Hierop worden regelmatig berichtjes geplaatst. Deze pagina wordt veel gelezen. Facebook staat open voor reacties zolang ze niet beledigend zijn, worden ze niet verwijderd. Als de mening van de vogelwerkgroep wordt gevraagd, dan worden deze verwijderd en wordt doorverwezen naar het bestuur.

Tijdens het Lenteweekend in Eibergen heeft een aantal leden de kraam van de Vogelwerkgroep bemand. Dit heeft ons direct ook enkele nieuwe leden/donateurs opgeleverd.
Regelmatig hebben er berichtjes in de krant gestaan (Tubantia, Berkelland Nieuws).

Sonja Grooters,
secretaris